

החקיר חטיבה 600 גדוד 407

תיק ארכיון צה"ל 334

אחיד גרויס: הגדוד הגיע ב 14 לחודש לאזור המיתלה לסייע למאמצים של חט' 401. אולם לא השתתף בכעולות משמעותיות.

- * **ביום ב' 15 באוקטובר** חזר הגדוד ל'מנדיל' 79 להמשך התארגנות. לאחר מכן נע 'עכביש' 64.
- * בשלב זה הוחזר המג"ד עובד מעוז לאחור בשל מות אחיו והסמג"ד קיבל את הפיקוד.
- * בשעה 1500 אסף הסמג"ד את המפקדים ונתן תדריך קצר לפיו נישעה 1600 אמור הגדוד לנוע מערבה. לדבריו תהיה פריצה.
- * פלוגה ג' עברה ת"פ הצנחנים. לאחר מכן הייתה אמורה לעבור את התעלה.
- * יתר הפלוגות: פלוגה א' לכבוש את ז'יר 'עכביש' מכיוון 'לקקן'. פלוגה ב' לפרוץ בנומת 'טרטור' - 'לכסיקון' עד 'פוטון' 37.

בייטל (מג"ד): בשעה 1300 קיבלתי הוראה להתייצב בפני המז"ט לקבוצת פקודות. שם נמסר לי שהמג"ד (עובד מעוז) שוחרר ואני מקבל את הפיקוד על הגדוד יעובר ת"פ חט' 14 עומבצת קיפול המערך המצרי לאורך ציר 'לכסיקון'.

* נסעתי למח"ט 14 ועשינו ציוותי כוחות. משימת הגדוד הייתה ינוע להיערכות באזור 'כישוף'. משם צריכים הגדודים לרדת בסדר הכוחות אחרי גדוד 184.

* לפי התכנית היינו אמורים להיכנס אחרי הגדודים שמבצעים את הפריצה ולנקות את השטח בין 'טרטור' לבין 'עכביש'. כיוון שהשטח שם מלא תצלות ואי אפשר לנוע בפריצה נקבע שלמעשה ינוענו שתי פלוגות לעבר ציר 'טרטור'. פלוגה א' הייתה צריכה לנוע לעבר 'עכביש' לחבר חט' 600 שהמשיכה לנוע לאורך הרכסים שעלינו עמדנו כל המלחמה. כלומר, ליצור חבירה.

* קבעתי עם המח"ט שברגע שנגיע למצב שנתקרב לכוחות 600 נוולה על הרשת החטיבתית למנועת ירי הדדי.

* זה היה שלב הפקודות. פלוגה ג' הועברה ת"פ הצנחנים.

* בערך ב 1430 יצאתי ממח"ט 14 בטסה ונתתי פקודה בקשר למ"ו: ב' שיתחיל לאסוף את הגדוד. היינו אמורים להתרכז מדרום מערב ל'ענוש' בשטח כינוס חטיבתי.

* כשהגעתי הגדוד כבר היה מסודר. נתתי תדריך קצר למ"פים. נישעה 1600 התחלנו בתנועה לשטח הכינוס באזור 'כישוף'.

* (חולקו מפות קהיר)

* **גבר ורדי:** לפי פקודת הסמג"ד הייתי צריך לעבור ת"פ הצנחנים. חכינו להם עד שלב התנועה והם בוששו לבוא. לא ידעתי כלום עליהם, אפילו לא על איזה רשת הם. שוים דבר.

* עם הכניסה לציר האיגוף בחולות נפגשתי אתם. זה היה כבר חוף כדי תנועה ולא היה זמן לתדריך והסברים. בקושי דיברנו שתי מילים. החלפנו רשתות. מג"ד הצנחנים אמר לי שהוא מתכוון אישית יחד איתי להיכנס על ציר 'נתלה', להגיע ל'מצמו' ולהתחיל לטהר את התעלה מצדה המזרחי. הוא רצה שהכוח השני עם הסמג"ד שלו ינוע על ציר 'לכסיקון' צפונה וינסה להיכנס לזעלות של 'אמיר'. זו הייתה הפקודה הראשונית שלו. התחלנו את התנועה בשעה 1730 לערך.

* **בייטל:** בשעה 1600 כאמור החלפנו לנוע. הגדוד נכנס למסגרת שלו בתוך החטיבה, הגענו ל'כישוף' ומשם נענו לאורך ציר 'כספי' עד שטה ההיערכות שנמצא בערך ב'כספי' 56. שם חכינו עד המדומים. עם חשכה החלה החטיבה לנוע בשדרה.

* היה בתנועה ברבור בשטח. גדוד הסיוור נתקע בתוך התעלות שנומצרים חפרו לצורך השקיה. כמה טנקים נפלו לתוך תעלה. גם אצלנו הטנק של מ"פ ב' נפל לתוך התעלה ועיכב אותנו בחצי שעה. רצועת המעבר הייתה צרה מאד. לבסוף ויתרנו על הטנק. זה היה 2 ק"מ מזרונות 'לקקן'.

* הצטרפנו לשדרה, עלינו על ציר 'לכסיקון' ונענו בו צפונה. באזור 'לקקן' התחלנו להרגיש אש. זה היה לילה חשוך וראינו רק הבהקים. חוף מהטנקים הבורעים לא הייתה כל תאורה. עפו פגזים ויזד היום אני יודע למי הם היו שייכים.

1700 5030 48
אורי
אורי

1. 2
2. 1

- * נענו במהירות ואם ראינו שיורים ולינו הרכבנו פנו לאזור ההוא. אש נק"ל הייתה כל הזמן.
- * למצוא את ציר 'עכביש' לא הייתה בעיה. הוא היה ברור. ובעיה הייתה למצוא את 'טרטור'. זוהי דרך עפר. כאן התחיל הכיבוד.
- * פלוגה א' נבנסה ל'עכביש' כמתוכנן. אני נעתי עם פלוגה ב' על 'לכסיקון' עד מקום שראיתי שני טנקים בוערים. כנראה מגדוד 184. האם נמדדו כנראה על הצומת. אז לא ידענו את זה. עברנו אותם אבל לא זיהינו את הכניסה לציר. משכנו יותר מדי צפונה. התחלנו לחזור והחל ברבור רציני.
- * **אהוד**: שמענו בקשר שגדעון אומר לכם שנעתם יותר מדי צפונה וגם שעליתם על מארב.
- * **בייטל**: מה שקרה הוא שכרגע שנינו כאן על הציר החלו להיפגע לנו טנקים. שנים באזור הצומת. פשוט הסתובבנו אהורה והתחלנו לחפש את הצומת. אז גם נדפקנו.
- * קורות פל' ב' יהיו כנראה תמיד מנירפלים. אין לנו את הסיפור של המפקדים.
- * נמשך... ניסיתי לרכו שוב את פלוגה ב' אלי. התקבצו אלי גם טנקים מגדודים אחרים. את שלי זיהיתי לפי הניצנצים.
- * הלכנו לתפוש את גדעון שאמר שזוהי את הכניסה, אבל הוא היה כל הזמן בתנועה מתמדת כדי לא להיפגע.
- * רציתי לגשת אליו ולהיכנס ל'טרטור' אולם בשלב זה נפצעת: ושארתי 3 שעות בטנק ולבסוף פוניתי על ידי הצנחנים.
- * **אהוד**: מבוזינת האבדות... יש לנו נגמה נעדרים עד היום. [פירוט]
- * אני אשזור את סיפור פלוגה ג':
- * נכנסתי לאלב הפריצה עם 9 טנקים בשני כוחות. הגעתי ל'לכסיקון' ומשם נע הכוח שלי עם 424 והסמ"פ נע הצנחנים. הגענו לצומת 'נחלה' והתפצלנו. אני נעתי עם 3 טנקים על 'נחלה' עם מג"ד 424.
- * ב'נחלה' ראיתי זחל"ם מתפוצץ מאזורי. המתנתי על פי הוראה של מג"ד 424.
- * מאוחר יותר התכתי לכיוון הצומת, עליתי על 'לכסיקון' באזור ציבור הטנקים הפגועים. ירדתי מהטנק רגלית בניסיון לאתר נפגעים מהטנק של דודי. לא הצלחתי.
- * בערך ב 0200 פגשתי את מ"פ ב' גדעון גלעדי - בהיווי בתנועה דרומה להתארגנות. ריכזתי את הפלוגה. מאוחר יותר נעתי לעבר הצומת אגב ניתוק מגע עם 424.
- * **גבי ורדי**: ניתוק המגע היה ביזמן. 424 נפגע קשות באותו הזמן ואיבד 4 זחל"מים ונפגעו לו אנשי רבים. בזחל"ם המ"פ נהרגו 11 איש. המג"ד נשאר להמתין ואני אתו. זה נמשך כשעה וחצי ונוכחתי שאיני מביא כל תועלת והוא לא מתכוון לזוז בשלב זה. החלטתי להתקדם לפחות עד המקום שהיה טנק פגוע שלי.
- * עם שחר היפיעו מולי הסמח"ט איון ואהוד. לאחר שעברו אותי פרצתי לצומת ללא פקודה תוך כדי אש וחיפוי עצמי. עברתי את צומת 'טרטור' כק"מ צפונה ונעצרתי בעמדות. בתנועה זו נפגע לי טנק נוסף. באזור הצומת השמדנו 8 טנקים וכילים נוספים. לאחר שאולזו לנו התחמושת, הוחלפנו שם על ידי גדוד 184 ונענו למילוי מחדש ב'לקקן'.
- * בתום המילוי הצטרפנו לסמח"ט נכוח לפינוי נפגעים שנשארו באזור 'החורה הסינית'. שם שהינו עד הלילה. בלילה נענו ל'מצמד' לאבטחה. בשלב זה היינו 5 טנקים.
- * **אהוד מ"נו א'**: בליל הפריצה נזח הפלוגה מ'לכסי' 56 דרומה מקביל ל'עכביש' אחרי פלוגה ב'. עד 'לכסיקון'. נכנסתי ל'עכביש' עם 9 טנקים. (מסביר את סדר הכוחות שלו). נעתי בפריסה תוך כדי אש מקלעים רצופה לאורך כל הדרך.
- * במהלך זה נפגעו לי 4 טנקים ונותרו 5 בלבד. התחברנו לכוח שריון וצנחנים על 'עכביש' 52.
- * התקשיתי וזיהוי. לא הייתי בטוח שאני באמת על 'עכביש'. יצרתי קשר ב'מוסקיטו' לכל יחשבו שאני אויב.
- * בשלב זה היינו כבר עם כוח חטיבתי שהופעל ישירות על ידי מח"ט 14. המח"ט שאל אותי אם הציר נקי וענית לו שהציר שיש בציר ספיחי אויב אבל לא כוחות רבים. הוא הורה לי לחזור לצומת בפריצה חוזרת.
- * נעתי חזרה לדרום מערב תוך אש חרבה יותר קלה ופחות רציפה כי לא נתקלתי בהתנגדות.
- * בצומת קיבלתי להמתין במקום ('לקקן'). הצנחנים והשריון עם נפגשתי קודם החלו לנוע על 'עכביש' לכיוון 'נחלה'. כל מספק דקות הזכרתי למח"ט את עובדת המצא בצומת 'לקקן' שמא הוא זקוק לי. בקשר קלטתי מה קורה בצומת.
- * מאוחר יותר עבר אריק שרון בצומת שהייתי וראיתי אותו אומר למח"ט שיש באפשרותו לנצל אותנו.
- * בצומת הייתה "סמטוכה" גדולה הרכה נפגעים וטנקים שרופים. אז המח"ט הורה לסמח"ט שהיה במקום לחלץ נפגעים ולקבל פיקוד על הטנקים שלנו ולנוע לכיוון 'נחלה'.

* הסמח"ט עמד אז שפגיו לכיוון דרום עם הזלידה שלו והרבה נפגעים הגיעו דרכנו מצפון לכיוון 'לקקן'. לרופא הגרודי יצא לטפל למעלה מ 100 נפגעים שעברו דרכו.

* הסמח"ט התמהמה מאד, לא הצליח ליצור קשר עם המח"ט. היגשר היה בעיקר דרכי. תנועתנו הייתה איטית מאד וכמעט משותקת.

* השחר קרב ובא כאשר לא נשארו ויחידות אחרות טנקים וקנינים לפריצת 'טרטור' הורה המח"ט לסמח"ט לגוע קדימה ולפרוץ בצומת 'טרטור'. גם בשלב הזה הסמח"ט לא הגיב. נעתי אליו והחלפתי עמו טנק כי אצלי הקשר היה תקין. אזור כך הסתבר לי שגם בטנק שלו והקשר היה תקין.

* נענו לעבר 'טרטור' כשהסמח"ט הוביל. כאשר קרבנו לצומת ראינו כבר טנקים שרופים והסמח"ט נעצר. חלפתי על פניו ותוך כדי כך ראיתי אותו מסמן לי בידו לעבור. הוא נע כנראה אחרי, אם כי לא הסתכלתי הרבה אחורה.

* נתתי פקודה לכלים שלי לגוע במהירות תוך כדי אש. ממש בצומת נפגע הטנק שלי מפגיעה ישירה. הורתי לנהג לגוע אחורנית. נענו מספר מטרים לאחור והטנק נעצר. אחד הקצינים נהרג (יוסי כהן)

* החלטתי לנטוש את הטנק שהחל לעשן. את יוסי השארנו בטנק. שאר הטנקים נעו במהירות לאחור לאחר שהטנק שלי נפגע. נעתי רגלית לצומת למקבץ הטנקים הפגועים. הטנק של הסמח"ט קיבל פגז ישיר במנוע. הסמח"ט קפץ החוצה והתחיל לרוץ לכיוון דרום בלי להשאיר הנחיות לצוות שלו.

* המצרים ירו בצורה דלילה למדי לעבר מקבץ הטנקים בצומת.

* אספתי את החיילים ונתתי להם הוראה לגוע לעבר הסוללה שהייתה כמה מטרים מאחורינו. אספנו נפגעים והתחלנו לגוע רגלית דרומה על וזציר אל מפגש עם כוחותינו. אלה היו הכוח של גבי ורדי. הוא סבר תחילה שמדובר בכוחות אויב ולא ידעו על כוחותינו. באינטואיציה עצר את איש.

* אני התרשמתי שהמצב לא כל כך קריטי ואספתי למעלה מ 20 איש והתחלתי לפנותם. במקום נשארו לפחות עוד 2 טנקים שעלו על מקושים והצט"קים עמדו על הצריחית עם המקלעים והמשינו לירות לעבר האויב בצומת 'טרטור'.

* החיילים פוגו ל'לקקן' ואני נותרתי בצומת עם 3 טנקים.

* **השעה הייתה בערך 0600 בברק ירנו ג' 17 באוקטובר**

* היו שמועות שכוח גדול של 110 טנקים מצריים עומד לעלות עלינו מדרום לכיוון צפון כדי להתחבר לכוחות הארמיה השנייה. לאור זה קבעו שהכוח שלי יהיה בחסימה דרומית ל'לקקן'. את ההוראה קיבלנו מהמח"ט.

* קיבצתי כוח של 5 טנקים. לעת ערב עשיתי חניון לילה ב'לקקן'. עברנו ת"פ גרוד 79.

המשך תיאור המצב בצומת לאחר הפגיעה בטנק המ"פ. מתאר הו"מ"פ אלי הררי:

* עמדנו 5 טנקים בצומת 'טרטור' בעמדות מזרחה וירינו לכיוון צפון מזרח. בשלב מסוים ראיתי את הטנק של הסמח"ט פונה לאחור ומתחיל לגוע דרומה לכיוון 'לקקן'. כשראינו זאת התחלנו גם אנחנו לגוע אחרי לאחור. לא ידעתי שטנק המ"פ נפגע. אחרי 50 מ' נפגע גם טנק המ"ט. הסמח"ט קפץ החוצה ואנחנו המשכנו לגוע עד צומת 'נחלה'-לכסיקון'. שם נעצרנו. מגינו אז 3 טנקים בלבד. תפסנו עמדות וירינו. ניסיתי לברר מה עלה בגורל המ"פ ושאר הכוח לא הצלחתי. אז קיבלתי קריאה מאנשי הצוות של טנק הסמח"ט מה לעשות. הסמח"ט כבר לא היה שם. הוריתי להם לנטוש את הטנק ולקחת את המפות אתם.

* עמדנו שם עד שאהוד הגיע ברגל אלינו.

* עוד לפני כן פניתי 5 צנחנים נפגעים.

* כשאהוד הגיע נענו חזרה לצומת 'לקקן' והצוותנו על שלושה טנקים.

* **צביקה יוגר מ"מ בפלוגה ב' שדיה הכוח של הסמח"ט:**

* הגענו ל'לקקן' עלינו על 'לכסיקון' צפונה. כשהייתי 300 מ' מהצומת גרעון כבר עבר אותה והיו שם שני כלים שבערו. אז פתחנו באש.

* נוצר מצב שכלי הרכב הצטופפו בצומת וגרעון דיווח שהוא נתקל במארב נ"ט. לדעתי הוא עבר את הפניה ל'טרטור'. הבעיה הייתה למצוא את הפניה ימניה.

* לאחר זמן בא עלה על הטנק שלי הסמ"ד כי הקשר אצלו התחלקל. לא ידעתי שעברנו ת"פ 14 והתדרים אצלי לא היו מיוצבים. בייטל השתולל. התחילה עבודה קוצנתית בייצוב התדרים. אני נכנסתי לטנק והייתי חצי שעה מנותק מכל ההולך. ינאתי לגמרי מתמונת סדר הכוחות.

* זמן קצר לאחור מכך נפגע בייטל והורדנו אותו למטה. תפסתי חזרה טנק על הטנק.

* בשלב זה למעשה עמדנו כל הזמן מזרחה מהכביש וחיכינו שיעשו משהו. נדמה היה לי שבקשר גרעון ניסה לארגן את הכוחות ולמצוא את הציר מזודש ולהיכנס ל'טרטור'. זו לקח זמן רב.

* בשלב מסוים התארגנו בסדר תנועה שגדעון בראש ואני אחריי. התחלנו לנוע. גדעון עלה על מוקש מימין לציר והחליף טנק. הסמ"פ נע ויאשון בטור וגדעון אחריי. נתן פקודה לפרוץ ל'טרטור'.

* מה שקרה שאני לא הבחנתי בפנייה של גדעון ורוגו והמשונתי צפונה וישר. אחרי מרחק מסוים שמתי לב שאני ממשיך לבד. חזרתי לצומת. לאחר שהבחנתי את טעותי ולא מצאתי אף אחד. (התברר שטנק אחרי נפל לתעלה והצוות נטש ברגל). לא הצלחתי ליצור קשר עם המ"פ או הסמ"פ. כנראה עברו לרשת של הצנחנים. נוצר מצב שלא ידעתי מה לעשות או נשארתי בצומת. כך עד עלות השחר.

* בשלב זה הגיע הכוח של אהוד ווסמח"ט וניסו לפרוץ צפונה. בבוקר היו ערפילים סמיכים וקשה היה לזהות מה קורה. אני נשארתי כל הזמן מאחורי השלדות ולא ידעתי מה לעשות, היות שנשארתי על הרשת הפלגותית שלי. חיקיתי את מה שראיתי. ראיתי טנקים נוסעים ואחורה. – נסעתי אחורה, נוסעים קדימה – נסעתי קדימה.

* לבסוף חזרתי ל'לקקן' והצוותתי לפלוגה א'.

אהוד: זה התיאור המכסימלי שאני יכולים לתת. רוגו וגדעון היו היחידים שפנו ב'טרטור' ימינה. אולי יכול לעזור לנו נתן שונרי מג"ד הצנחנים.

17 באוקטובר

* פלוגה ג' עברה ת"פ גדוד 184. עם בוקר התפרסו בעמדות באזור 'סגול' 112 וניהלו אש עד הצהריים עם האויב. לאחר מכן נעה ל'כספי' 56 להתמלאות מחדש.

* פלוגה א' אבטחה דרומה. עמדנו לנוע ל'כספי' 56 לצורך התארגנות. עצרו אותנו ב'גרפית'. נערכנו לאבטחה דרומה באזור 'לכסיקון' 265 לקראת בואה של החטיבה המצרית.

* אז באמת גילינו תנועה רבה של כלי אויב. זיהינו רק 12 ולא 100. הם אותרו כ 3 ק"מ מדרומית לנו. עם התקרבת זיהינו טנקים הנעים צפונה. בחסימה עמדנו 5 (4) טנקים ובקרב שהתפתח השמדנו מספר רב של טנקים מולנו. את המספר המדויק איני יכול לומר. אין לי ספק שהיו שם למעלה מתריסר.

* אני רוצה לזהים פה דעה מהלכת שאותה חטיבה של 100 טנקים הושמדה על ידי האוגדה של ברן ועל ידי חט' 500 ממערב. כשהטנקים זולי עמדו בחסימה לא ראינו עדיין את הכוח של החטיבה של נתק'ה יורד מהגבעות שמדרום ל'כישוף', ורק לאחר שאנחנו בלמנו אותם ומנענו את ההתקדמות שלהם צפונה, רק אז הגיע כוח ההלם של החטיבה שמדרום ל'כישוף' שהיה שייך לאוגדה של ברן. ראינו אותם יורדים מהגבעות ודופקים טנקים רבים נוספים שבאו מולנו מדרום.

* על כל פנינו החסימה של הטנקים שלי היא שבלמה את הטנקים של האויב ודפקה את הכמות הראשונית של הטנקים לפני שכוח האוגדה הדרומית עשה את שלו וחיסל איתם לגמרי.

* התחמשות אולה לנו לקראת הצהריים ואז קראתי בקשר לפלוגה ח' של גדוד הסיור להחליף אותנו. הם החליפו אותנו עם 4 טנקים שלהם והשמירו טנקים נוספים. זבעת הזאת הגיע המח"ט למקום ולקח חלק בקרב. הסמח"ט הגיע והצטרף לפלוגה א' תוך כדי הבלימה (הוסף בכתב יד).

* לאחר שהתמלאנו מחדש חזרנו לעמדות והמשכנו בירי אל האויב עד שהושמדו כל הכלים שנראו עומדים או בונעות. בינתיים קרב כוח של חט' 500 מדרום.

* עם ערב נענו לחניון לילה ב'סגול' 199.

* **פלוגה ג': גבי ורדי:** עם שחר הופרסנו בעמדות באזור 'סגול' 112. ב 0900 בבוקר תפסתי את 'סגול' 108 והתחלתי ללחוץ צפונה לאורך התעלה.

* המג"ד של 184 הכניס את שאר הגדוד להתקפה צפונה. עברתי את ציר 'שיק' צפונה וכק"מ מצפון לציר נתקלתי ב 10 טנקים טי-55 ממרחק של 200 מ'. השמדתי את עשרת הטנקים. קיבלנו פקודה לחזור ל'שיק'. במסווה ארטילרי נפצעתי מרסיסים. שני טנקים מפלוגה של ז' של 184 נשרפו. פנינו חלק מאנשי הצוות. לאחר מכן נע הגדוד מצפון ל'שיק' 2-3 ק"מ.

* לעת ערב נע הגדוד להתארגנות ב'לקקן'.

18 באוקטובר

(פלוגה ?)

* בבוקר תפסנו עמדות באזור 'סגול' 139 דרומית ל'אמיר'. ניהלנו אש עם כלי אויב. עברנו מערבית ל'לכסיקון' עז 'סגול' 134 ושם נעצרו בעמדות. בערב נענו לחניון ב'לקקן'.

* את עיקר כלי האויב ראינו באזור 'מיסורי'. הטווחים היו כ 5 ק"מ.

* בלילה ספגנו מטחי קטיושות.

19 באוקטובר

- * פלוגה א' (שני טנקים) לכדה בבוקר אושי קומנדו. הכוונה על ידי רמ"ט
- * בשעה 1000 נענו לחציית התעלות. היינו 6 טנקים. חצינו נענו על ציר 'טסט' דרומה עד 'טכט' 42 בערך. לאחר מכן לכיוון 'אורחה' בציר 'חבית' עד 'ורדית'. שם השתתפנו בכיבוש מוצב 'אורחה' יחד עם גדוד 87.
- * [תיאור הקרב]

* פלוגה ג' התארגנה ב'לקקן'.

20 באוקטובר